

Voorwoord van de voorzitter

Beste leden,

Twee belangrijke doelen van de GBB zullen worden gerealiseerd: **de gaskraan gaat dicht en de NAM gaat er tussenuit, zowel bij de schadeafhandeling als bij de versterking.**

De GBB mag er trots op zijn dat zij hier mede toe heeft bijgedragen.

We mogen echter niet vergeten dat beide doelen *middelen* waren om te komen tot **1.** meer veiligheid en **2.** een rechtvaardiger schadeafhandeling. Deze *'hogere'*doelen zijn nog niet bereikt.

De seismiciteit houdt volgens alle deskundigen de komende jaren nog aan. Pas als de kraan helemaal dicht is - en er geen verdere drukdaling in het gas onder de grond plaatsvindt - is er een gereede kans dat er geen zwaardere bevingen meer komen.

Het nieuwe schadeprotocol lijkt een rechtvaardiger schadeafhandeling in te luiden. De eerste daden van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen wekken een positieve indruk. Niettemin hebben we in Groningen geleerd: *'eerst zien en dan geloven'*. Pas na een paar jaar hebben we meer zekerheid. En dan zijn er nog de 'oude gevallen' die de NAM zelf nog moet afhandelen. **De GBB maakt hier zich ernstig zorgen over.** Het is op dit moment moeilijk om een goed overzicht te krijgen van hoe dit verloopt. Daarom vraag ik nogmaals aan hen die in deze groep vallen, ons te melden of dit naar tevredenheid gaat. Reacties graag naar contact@groninger-bodem-beweging.nl.

Er zijn meer doelen van de GBB die nog niet zijn gerealiseerd. De eerste betreft de visie van de GBB op de versterkingsoperatie. Die is in de vorige nieuwsbrief uitvoerig toegelicht. In het komende rondetafelgesprek met de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat van de Tweede Kamer komende donderdag 17 mei (*12.00 tot 15.30 uur*) zal de GBB hier nogmaals de aandacht voor vragen. Op woensdag 16 mei praat de GBB hierover met de inspecteur-generaal van het Staatstoezicht op de Mijnen (*SodM*), dhr Kockeltoren.

En dan is er nog de noodzakelijke compensatie van Groningen. De regio heeft door de gaswinning allerlei soorten directe en indirecte schade geleden, naast de schade van particulieren. Te denken valt aan imagoschade, extra kosten voor gemeenten en provincie, de verslechtering van de economische markt, het teruglopen van investeringen, extra krimp, enzovoort.

Minister Wiebes heeft in de onderhandelingen met provincie en gemeenten een 'bod' van 1,4 miljard op tafel gelegd, waarvan overigens een deel als versterkingskosten is gelabeld, zodat er ca. 1 miljard overblijft voor een economische injectie in Groningen. **De GBB vindt het onbegrijpelijk dat provincie en gemeenten hiermee akkoord lijken te gaan.** De minister beweert zijn best te hebben gedaan in het kabinet en niet

meer los te kunnen peuten. Maar volgens de GBB begint hij aan het verkeerde eind: laat eerst een groep deskundigen een schatting maken van alle schade die de regio door de gaswinning heeft opgelopen, vermeerderd met de opruimkosten en lange termijn gevolgen die nog komen. De optelsom van alle schade moet worden gecompenseerd. Daar heeft Groningen recht op. Helemaal doordat heel Nederland baat heeft gehad van de oorzaak van die schade.

De GBB zal het initiatief nemen tot het samenstellen van zo'n deskundigengroep voor de berekening van alle schade.

Tot slot: oud inspecteur-generaal van het SodM, Jan de Jong, heeft zich bereid verklaard aan GBB leden zijn visie te geven op de nog te verwachten gevolgen van de gaswinning.

Op 14 juni komt hij hier naar toe. De locatie maken we nog bekend.

Jelle van der Knoop

Voorzitter Groninger Bodem Beweging

Inhoud

[Onderhandelingen over een bestuursakkoord](#) [Lees meer](#)
[Groninger Bodem Beweging wil dat de bewoner daadwerkelijk](#)
[centraal komt te staan, ook bij de versterking](#) [Lees meer](#)
[Actie 22 mei 2018, Circustheater Scheveningen](#) [Lees meer](#)
[Oproep Code Rood](#) [Lees meer](#)
[\(Code\) Oranje Boven!](#) [Lees meer](#)
[Ontwerp van een nieuwe Mijnbouwwet](#) [Lees meer](#)
[Wat hebben Groningen en Afrika gemeen?](#) [Lees meer](#)
[Colofon](#) [Lees meer](#)

[Onderhandelingen over een bestuursakkoord](#)

Minister Wiebes onderhandelt met de regio over een nieuw bestuursakkoord.

Minister, provincie en gemeenten moeten het eens worden over de versterkingsaanpak, de opzet van de schadeafhandeling en de opzet van een toekomstvisie voor Groningen. Wat dit laatste betreft gaat het met name om de vraag hoeveel het Rijk bereid is hieraan bij te dragen en in welke richting het geld moet worden besteed. Wat betreft de schadeafhandeling gaat het om de vraag hoe de nieuwe tijdelijke regeling mijnbouwschade omgezet kan worden in een definitieve regeling, waarin ook vergoedingen voor andere vormen van schade mogelijk worden gemaakt.

Te denken valt aan waardedaling van huizen en immateriële schade.

Net als de Nationaal Coördinator Groningen, Hans Alders, zitten GBB en Gasberaad aan tafel als adviseur. Zij beslissen niet mee maar mogen aandachtspunten en argumenten naar voren brengen.

Op 19 en 23 april werden er 11 uur lange overlegsessies gehouden. Er ligt echter nog geen akkoord. **Het grootste struikelblok is de aanpak van de versterking:** hoe voortvarend ga je hiermee te werk als je weet dat de gaskraan dichtgaat en de kans op bevingen in de komende jaren wellicht veel kleiner wordt. Is het dan nog verantwoord dorpen en wijken overhoop te halen? Wiebes meent van niet en wil eerst onderzoek in de hoop dat de bevingsdreiging daalt en we minder geld hoeven uit te geven aan versterking. Gemeenten willen liefst zo snel mogelijk

doorgaan. Niet alleen rekent een deel van de bewoners hierop, vanuit het oogpunt van veiligheid is er op dit moment ook geen andere keus.

Zoals gezegd zit de GBB in een adviseursrol. Desalniettemin heeft het bestuur wel een mening. Op 24 april gaf het bestuur daarom het volgende persbericht uit:

Groninger Bodem Beweging wil dat de bewoner daadwerkelijk centraal komt te staan, ook bij de versterking.

De Groninger Bodem Beweging (GBB) zit als adviseur aan tafel bij de bestuurderstop.

De GBB brengt daar vanuit haar rol de belangen van de bewoners in. Het was de bedoeling om de twee lange dagen van bestuurlijk overleg af te ronden met een Bestuursakkoord. Dit mocht niet zo zijn. Zowel de Minister als de regionale bestuurders en de maatschappelijke organisaties hebben getracht om binnen dit bestek een gedragen overeenkomst te bereiken. Het waren intense dagen. Het onderwerp versterking vroeg veruit het grootste deel van de tijd en energie. Het besluit om te stoppen met de gaswinning (*iets dat de GBB toejuicht*) heeft meerdere implicaties. De meest pregnante daarvan is de invloed op de versterkingsoperatie.

Daadwerkelijke veiligheid wordt alleen bereikt als de gaswinning naar nul gaat.

Maar dat is momenteel nog in het geheel niet het geval. We zitten in 'code oranje', **de NAM wint nog aanzienlijke hoeveelheden gas en er vinden nog steeds aardbevingen (en zo nu en dan ook stevige) plaats.** Voorsorteren op een verwachte vermindering van de seismiciteit (door elk jaar minder te winnen en daarna snel te stoppen) en een voorschot nemen op het minderen van de versterkingsoperatie lijkt logisch, maar is tegen het licht van de onveiligheid en de voortdurende onzekerheid waar Groningers blijvend in verkeren én het nog niet verminderde risiconiveau, onverantwoord.

Een snelle daling van de gaswinning naar nul en een verwachte korte duur van de groundbewegingen nadat de productie van gas in het Groningeveld is gestopt rechtvaardigen de gedachterichting om de versterkingsopgave drastisch terug te dringen. Maar zo ver is het nog niet. De bestuurstafel wordt vervolgd en zal – zo hoopt ook de GBB – tot gedragen beslissingen komen, voor schade, versterking, toekomstvisie en besturing. Beslissingen waarin het belang van de bewoner daadwerkelijk centraal staat.

De GBB hoort graag dat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de gaskraan over vier jaar definitief dicht kan en dat de aardbevingen twee jaar daarna zijn opgehouden. In dit scenario zullen de inspecties nog zeker vier jaar door moeten gaan en zal er steeds goed moeten worden gekeken of het technisch en maatschappelijk verantwoord is om de versterkingsadviezen bij te stellen.

22 mei 2018,

Circustheater Scheveningen

Op die dag houdt Shell zijn jaarlijkse aandeelhoudersvergadering. In het Circustheater zal ook dit jaar de aandeelhoudersbeweging Follow This de andere aandeelhouders oproepen om Shell een groener beleid te laten voeren. Het Shell-bestuur heeft de motie afgeraden. **Buiten zal een bonte verzameling actievoerders laten zien op welke wijze Shell onze planeet en de bewoners schaadt.**

Als Groningers hebben wij dagelijks te maken met de effecten van de activiteiten van Shell (en Exxon Mobil) **en dat moeten we daar dan ook laten zien.** De wijze waarop is nog niet uitgekristalliseerd.

Als je ideeën hebt, dan horen we ze graag. **Plan 22 mei vrij.**

We verzamelen tussen 12:00 en 13:00 uur in Scheveningen.

Er worden bussen vanuit Groningen georganiseerd, samen met andere organisaties.

Je kunt je opgeven via: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdAwDbdJad4sSuqOq-el5K-yhpOKnqt75EkmR1UUaGcP067g/viewform>.

Verdere details volgen.

Oproep

In de laatste week van augustus komt Code Rood naar Groningen. Code Rood is een beweging van klimaatactivisten uit het hele land. Door middel van grootschalige, publiek aangekondigde burgerlijke ongehoorzaamheidsacties verzetten zij zich tegen het gebruik van fossiele brandstoffen en de rol van bedrijven en overheden in de winning en handel <https://code-rood.org/index.php/nl/verder-met-code-rood/>.

Vorig jaar in de haven van Amsterdam en onlangs in Rotterdam hebben ze bijvoorbeeld de kolenterminals bezet.

In de laatste week van augustus organiseert Code Rood een actiekamp van een week in Groningen. Op het kamp worden trainingen georganiseerd en vanuit dit kamp worden acties gedaan die op 28 augustus, Bommen Berend, moeten culmineren in een grootschalige burgerlijke ongehoorzaamheidsactie. De acties richten zich tegen de gaswinning in Groningen die rampzalige effecten heeft op de leefbaarheid in dit gebied.

De acties worden vormgegeven op actieconferenties. Op de laatste actieconferentie op 17 maart in Groningen is bekend gemaakt dat we het tankenpark van de NAM in Delfzijl gaan blokkeren.

De actie is volstrekt vreedzaam en geweldloos. Met hoe meer mensen we zijn, des te groter is het signaal.

Code Rood doet dit samen met Groningers. **Groningse hulp is hard nodig.** Er worden een paar honderd mensen uit binnen- en buitenland op het kamp verwacht. Laten we ze als Groningers welkom heten in ons mooie land. Daarom deze oproep:

- Wil je op het actiekamp een handje helpen? Mensen wegwijs maken, hand en spandiensten, gastheer/vrouw zijn?
- Wil je op 28 augustus meedoen aan de blokkade-actie?

Geef je naam en telefoonnummer op via contact@groninger-bodem-beweging.nl onder vermelding van **code rood**.

(Code) Oranje Boven!

In Groningen zijn we in verwarring... De gaskraan gaat dicht...

Hoera, Hoezee! Hoezo?

De KNMI hanteert een waarschuwingssysteem voor het Groningenveld, met kleurencodes: rood, oranje, geel (alert zijn!) en groen. Groningen zit momenteel in code oranje, wat zoveel betekent als **'Grote kans op een gevaarlijke situatie. Wees voorbereid'**.

We zouden het haast vergeten door de **'Gas naar nul'** uitspraken van minister Eric Wiebes, maar de winning onder Groningen gaat momenteel gestaag door. Met name in het oosten van het Groningenveld. En ook de aardbevingen houden aan. Vrijdag 13 april nog de 2.8 van Garsthuizen.

De NAM houdt zich niet in. De NAM negeert de waarschuwingen en heeft het dashboard met kleurencodes op haar website (www.nam.nl) **nota bene in grijstinten weergegeven.**

Moet er niet nu meteen iets worden gedaan aan de aardbevingsdichtheid en het aantal bevingen? Code oranje geeft aan dat risico's beperkt moeten worden door voorzorgsmaatregelen te nemen. Wat wordt nu gedaan? **Met de komst van ons Koningspaar kleurt Groningen boven en onder oranje... Oranje Boven, en helaas ook nog onder!**

'Pas op de plaats', zei de GBB. 'Pas op de plaats', zei ook Eric Wiebes. Maar de ene 'pas' is de andere niet... De GBB wil de pas omwille van de kwaliteitsverbetering van de versterking. Een simpel 'Denk na voordat je iets doet'. Eric Wiebes wil een pas op de plaats omdat hij denkt dat de bevingrisico's straks heel sterk zullen zijn geminderd wanneer hij snel naar de nul gaat. Maar minister, daar zijn we nog niet (code oranje...). De versterking moet dus wel degelijk doorgaan voor die panden waar al vergaande verwachtingen zijn gewekt, voor openbare panden en natuurlijk voor zeer kwetsbare panden. Kost wat minister, maar dan heb je ook wat.. een vergroot vertrouwen namelijk!

De bevingen zullen, wanneer de gasproductie in het Groningenveld volledig is gesloten 'nog vele jaren doorgaan'. Ik lees het elke dag weer. Ooit is het sprookje de wereld in gebracht door tegenstanders van productiebeperking, maar nu lijkt het gemeengoed. Deze aanname wordt vrolijk door gepapegaaid alsof het een waarheid is.

Door mij betrouwbaar en integer geachte experts zeggen mij echter dat met een volledige sluiting van het veld de seismiciteit binnen 2 jaar zal stoppen. Ook omdat bij een volledige rust in het veld de opgebouwde spanningen zullen verminderen (via *a-seismische relaxatie*). Wanneer het veld nu gesloten zou worden betekent dat natuurlijk ook dat er nog veel gas blijft zitten en dat daardoor minder spanningen in de formaties zullen ontstaan dan in het geval van volledige leeghalen van het Groningenveld... Ook een aanname. Natuurlijk. Maar eentje die ik nu omarm. Tot het tegendeel wordt bewezen. Zo zal het ook zijn bij de 'het-gaat-nog-decennia-door-die-bevingen' napraters.

Gas naar nul. En niet pas in 2030 zoals nu overal te lezen is, maar – als het aan Eric Wiebes ligt – al in 2023, wanneer alle aanvullende maatregelen ook lukken. 'Ik heb alle voorwaarden van de GBB ingewilligd', stelde Wiebes kort geleden nog en plein publiek, 'Het gas gaat naar nul en de NAM gaat er uit'. Mooi minister! En zoals we dat bij elke politicus doen, beoordelen wij ook u op uw daden.

Het gasdebacle hier in Groningen kent twee 'rampen': de schade veroorzakende schuddende aarde en de tot nu toe onbehouden gedragingen van dealer Shell en een overheid die maar

moeilijk van haar gasverslaving afkomt. Samen creëerden ze een ramp in slow motion, die het begin van de oplossing kent in een zeer snelle afbouw naar nul.

Een geschetst perspectief waarmee we binnen zeven jaar – dus in 2025 – het hoofdstuk Groningen, de voormalige aardbevingsprovincie, aan de geschiedenisboeken toe kunnen voegen. Eindelijk een mooi vooruitzicht! **De komende vier jaar zullen we als GBB de regering op de huid zitten om de doelstelling: kraan dicht, te behalen.** En over niet al te lange tijd zal bekend worden welke aanname het meest realistisch is: de bevingen stoppen binnen twee jaar of de bevingen stoppen pas vele jaren nadat de gaswinning uit het Groningenveld is stilgelegd.

We zijn toe aan een perspectief waarbij we weer luid en duidelijk met trots kunnen zeggen: ‘Er gaat niets boven Groningen’. Ook Eric Wiebes weet dat er wat goed moet worden gemaakt met wingewest Groningen. **Het is voor de hele wereld duidelijk dat onze regering, zonder gemor of krenterigheid, schatplichtig is aan Groningen en de Groningers.** Oranje Boven! Groen beneden!

Ontwerp van een nieuwe Mijnbouwwet

Op 29 maart publiceerde minister Wiebes een ontwerp voor een nieuwe Mijnbouwwet.

Hij koppelde hieraan een internetconsultatie. Partijen en/of personen die bezwaren tegen dit ontwerp hebben dan wel aanpassingen willen, konden hun zienswijze hierop indienen.

Dat moest dan wel snel. De consultatie sloot op 13 april. Zie voor het wetsontwerp:

<https://www.internetconsultatie.nl/groningenveld>.

De reden voor een nieuwe Mijnbouwwet was, zoals Wiebes zegt, dat besluiten over de *jaarlijks* te winnen hoeveelheid gas uit het Groningenveld nu voor 100% bij de overheid komt te liggen. **Dit in verband met de gewenste snelle daling van de gaswinning in Groningen.** De winning moet letterlijk aan banden worden gelegd. De overheid moet er tegelijkertijd dan wel van verzekerd zijn dat de concessiehouder - de NAM - wel doorgaat met winnen, ook al wordt de te winnen hoeveelheid gas in de komende jaren minder interessant. Tegen deze achtergrond moet de NAM niet meer een **recht** krijgen om gas te winnen maar een **plicht, door de overheid aan hem opgelegd.** Hiertoe moest de Mijnbouwwet worden veranderd.

Een aantal oplettende lezers merkte echter op dat er hier en daar nog meer in de wet veranderde. Zo werd de aansprakelijkheid van de NAM voor schade verkleind. Dat zou kunnen matchen met de veranderende rol van de NAM bij besluiten over de gaswinning maar de burger moet zijn schade dan wel op een andere partij, i.c. de Staat, kunnen verhalen. Dat mist echter in het wetsontwerp.

Vandaar dat de GBB besloot om onze advocaat Jewan de Goede een zienswijze te laten schrijven waarin aanpassingen in het wetsontwerp zijn voorgesteld.

De ingebrachte zienswijze is te vinden onder: <http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/20180413-internetconsultatie-reactie-GBB.pdf>

Wat hebben Groningen en Afrika gemeen?

Ver van elkaar en, zo is gebleken, toch ook grote overeenkomsten:

- In beide gebieden wint de Shell fossiele brandstoffen.
- In beide gebieden gaat dit ten koste van de leefomgeving van de bewoners.
- In beide gebieden worden de rechten van de bewoners geschonden.
- En in beide gebieden komen de bewoners daartegen in opstand.

Op 19 april waren op uitnodiging van Milieudefensie een achttal Afrikaanse activisten uit Nigeria, Uganda en de Democratische Republiek Congo (voormalig Zaire) in Groningen. Ze zijn hier rondgeleid, hebben gezien wat aardgaswinning met het gebied en de mensen doet en hebben uitgebreid gesproken met Groningse actievoerders, *waaronder de GBB*.

Uiteraard zijn er grote verschillen tussen Groningen en Afrika. De bezoekers vertelden afgrijselijke verhalen van hoe er met de mensen daar wordt omgegaan als ze een protest laten horen. Maar de herkenning van de dilemma's en van de wijzen waarop gestreden wordt tegen de (al)macht van de olie-industrie en de eigen regering is frappant. Massaprotesten, rechtszaken, medestanders vinden binnen de overheid, ook daar worden die middelen ingezet om het onrecht te bestrijden.

Milieudefensie heeft een filmisch verslagje gemaakt van het treffen. Binnenkort op de GBB website, maar nu al te zien op: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=10155674740778235&id=83439828234.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur.

Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.

Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar **06 1726 8247**.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versteviging en regelingen is er Stut-en-Steun,

Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.